

Út nyilvántartási száma:

Ikt. szám:

Kapják: érintett igazgató
NKKO

Utazási jelentés

Delegáció/ munkacsoport tagjai:

Név	beosztás	munkahely
Gazdag Tiborné	főkönyvtáros	Magyar ISSN Nemzeti Központ Kötelesspéldány és Kiadványazonosító-kezelő Osztály Gyűjteményszervezési Igazgatóság

Az utazás célja: Az ISSN Központok Igazgatóinak 40. Ülése**Helyszín(ek):** Szerb Nemzeti Könyvtár, Belgrád (Skerliceva 1, 11000 Belgrade)**Időtartam:** Kiküldetés: 2015. október 11-17.; rendezvény: 2015. október 12-16.

Résztevői kör/fogadó fél/tárgyalópartnerek (elérhetőséggel):

Név	beosztás	munkahely	elérhetőség
Ms Slobodanka Komneninć	vezető, ISSN NC	ISSN National Centre Serbia	slobodanka.kommenic@nb.rs
Tamara Butigan-Vučaj	igazgató-helyettes, a könyvtári-információs szektor vezetője	National Library of Serbia	tamara@nb.rs
Gaëlle Béquet	igazgató	Centre International de l'ISSN 45 rue de Turbigo, 75003 Paris, France	gaille.bequet@issn.org
Pierre Godefroy	projektigazgató	Centre International de l'ISSN 45 rue de Turbigo, 75003 Paris, France	godefroy@issn.org
Clément Oury	osztályvezető (Data, Network and Standards Department)	Centre International de l'ISSN 45 rue de Turbigo, 75003 Paris, France	issnic3@issn.org

Az ülés több mint 50 résztvevővel zajlott; az ISSN központok képviselői 4 kontinensről érkeztek (Ausztrália és Új Zéland nem volt jelen).

Téma:

Az ISSN hálózat működése/fenntartása/finanszírozása, az ügyintézés automatizálása, nyílt hozzáférés vs. fizetős szolgáltatások tervezése, előkészületek az ISSN szabvány revíziójára, RDA–Bibframe, digitális verziók kezelése, címváltozások meghatározásának újraértékelése, a hálózat 40. évfordulójának ünnepi eseményei.

Az elhangzottak lényegi összefoglalása:

Az ISO szisztematikus, ötévenkénti szabványrevíziós eljárásának keretében 2016-ban a nemzetközi szabványosítási szervezet teljes jogú tagjai szavaznak az ISSN-szabvány (**ISO 3297:2007 Information and documentation – International standard serial number (ISSN)**) felülvizsgálatáról. Az ISSN Nemzetközi Központ felkérte a hálózatba tartozó országokat, hogy „igen” szavazattal támogassák a felülvizsgálatot, jelöljenek ki (kiadói, terjesztői, könyvtári, informatikai területen érdekelt) szakértőket a revíziós munkacsoportban való részvételre, és maguk a nemzeti központok képviselői is jelentkezzenek szabványosítási testületüknél a munkacsoportba való jelölésük érdekében. A revíziós munkafolyamat megindítása ún. „*New Work Item Proposal*” (új munkapont-javaslat) beterjesztésével, időigényes lefolytatása pedig előre részletesen kidolgozott szövegváltozatok benyújtásával, illetve egyes, köztes állapotú szabványtervezetek egyhangú jóváhagyásával gyorsítható meg. (Magyarország az ISO TC 46/SC 9 - "*Identification and description*" albizottság megfigyelő tagjaként – **O-Member** – hozzászólási és szavazati joggal rendelkezik.)

Az **ISO 3297** szabvány regisztrációs hatósága a párizsi ISSN Nemzetközi Központ – regisztrációs ügynökségei pedig a hálózat nemzeti központjai. Az ISO szervezet jelenlegi eljárási rendje az ügynökségek említését kizárja a szabványok szövegéből, ami hálózatunkat hátrányosan érintené, így e tartalom megőrzésére a felülvizsgálat folyamán külön figyelmet kell szentelni a nemzeti központok működésének igazolása és fenntartása érdekében. Szintén központilag meghatározott alapelv a szolgáltatási díjak említésének elhagyása – ezt viszont az ISSN hálózatban fellelhető jelenlegi gyakorlatok alátámasztják. A szabvány tartalmi felülvizsgálatának ki kell terjednie többek között az alkalmazási terület meghatározására, az azonosítási szint mélységére, továbbá a meta-adatokban, hivatkozásokban, linkekben történő, illetve más azonosítószám rendszerekhez kapcsolódó felhasználásra.

A rendezvényhét egyik napján három témakörben, csoportokra oszolva, műhelymunka zajlott – majd a csoportok helyet cseréltek, és végül összegzésre került sor. Mindenki két témakör megbeszélésében vehetett részt; ezek:

1) **Pénzügyek.** A hálózat azt tervezi, hogy nyílt hozzáféréssel bocsátja rendelkezésre a kezelt adatok egy részét – így azonban fel kell készülni az előfizetői bevételek csökkenésére. Különböző szintű előfizetői díjszabások bevezetéséről kell döntenie, ami figyelembe veszi a nyújtott szolgáltatások tartalmát. A lehetséges előfizetési vagy tagsági szintek az alapadatok ISSN azonosító nélküli kereshetőségétől a prémium-típusú ügyfélkezelésig terjedhetnek, ami akár a nemzetközi rendszer irányításában való részvételi jogot is magába foglalhatja.

2) **Munkafolyamatok.** Az ISSN hálózat korszerű és észszerű adatbevitelt és ügykezelést elősegítő munkafolyamat kidolgozását mérlegeli, megfelelően szabályozott és egységesített formában, párizsi központtal, ügyfélkapcsolat-kezelő rendszer (*CRM*, customer relationship management system) beiktatásával. Az azonosítók igényléséhez használandó központi/egységes online űrlap, és az ahhoz kapcsolt adatfeltöltés felgyorsítja a munkafolyamatot, de az azonosító kiadása nem lehet automatikus, emberi döntést nélkülöző munkafázis. Egyúttal megvizsgálandó az adatfeltöltés olyan módja is, amikor a nemzetközi központ számítógépes programja begyűjti az egyes hálózati központok új és módosított rekordjait azok helyi rendszeréből. A jelenlegi adattovábbítási eljárások megtartása esetén a hetenkénti küldés igénye fogalmazódott meg.

3) **Adattartalom.** Független felmérések alapján, ajánlott az *ISSN regiszter* meghatározott részét, illetve elemeit „összekapcsolt nyílt adatállományok” (*Linked Open Data, LOD*) formájában közzétenni, hogy a rendszer megtarthassa kulcsszerepét a szemantikus web korában is. Hogy milyen típusú nyílt hozzáféréseket tudunk biztosítani, azt a bevételekre gyakorolt várható negatív hatások fényében kell megvizsgálni. Meghatározandó az alapadatok köre (*például*: kulcscím, ISSN, fizikai hordozó, ország és kiadó), és felvetődött a rekordok közötti bibliográfiai kapcsolatok adatainak szabad elérése is. A szerzői jogi oltalmat célszerűnek tűnik a Creative Commons licenckészlet *CC-BY-NC* jelölésű feltételeivel

megoldani, a kereskedelmi célokra nem használható „Nevezd meg!”, „Ne add el!” korlátozású szabad licenc alkalmazásával. Felmerült egy esetleges embargó időszak alkalmazása is, valamint a regiszter előzetes, nem véglegesített, „work” rekordjainak elérhetővé tétele – bár ez utóbbi csak előfizetők részére. A nagy mennyiségű adatletöltés szintén díjköteles – nem úgy az egyedi/egyéni keresés, amit ingyenessé kellene tenni.

További témákról a „tapasztalatok” között számolok be, alább.

Tapasztalatok, szakmai haszon:

Az ISSN központok igazgatóinak évenkénti tanácskozása alkalmat ad a hálózaton belül megszerzett tudás és tapasztalat cseréjére, a napi ISSN ügyintézési és feldolgozási gyakorlat elveinek kidolgozására és egységesítésére. A teljesség igénye nélkül, néhány felmerült kérdés:

- A terjesztők által összeállított online folyóirat-csomagok azonosítása, az azonosítás kritériumainak meghatározása ⇒ önálló csomag-cím, folyamatos frissítés/előfizetés.
- Tudományos tematikájú blogok kiadói adatainak közzététele és leírása ⇒ nem a helyet adó webhely adatai szerint.
- Lényegtelen címváltozások eseteinek bővítése a retrospektív katalogizálás folyamán ⇒ az általános minősítési elvektől a digitalizálás előrehaladása miatt nem célszerű eltérni, és eltérő számú tételt szerkeszteni a különböző feldolgozási helyeken. Ugyanakkor az is megállapítást nyert, hogy a katalógusok leírásai nem feltétlenül megbízhatók – például a digitalizált folyóirat-évfolyamok gyakran külön-külön, egyedi, monografikus leírásokat kapnak.
- Nem generikus, de egyébként igen gyakori címek kezelése a generikus címek mintájára ⇒ a megkülönböztető információban közreadói név alkalmazása névváltozáskor új rekordot és új azonosítószámot eredményez, a döntés felelőssége a kulcscímet megállapító nemzeti központra hárul.
- Előzetesen kiadott ISSN szám törlése a tervezett címtől eltérő megjelenés esetén ⇒ az olasz központ ilyen gyakorlatát az ISSN Revíziós Munkacsoport nem támogatja.

Kapcsolatépítés:

A folyamatos kapcsolattartás és az együtt-haladás érdekében szükséges az ISSN hálózat évenkénti találkozóinak látogatása. A következő ilyen rendezvényre, az *ISSN Központok Igazgatóinak 41. Ülésére* Brazíliában, Brazíliavárosban kerül sor, az ISSN központot fenntartó IBICT (Instituto Brasileiro de Informação em Ciência e Tecnologia) rendezésében. Ideje: **2016. november 2-6.**

Az út kapcsán megoldandó feladatok:

Kapcsolatfelvétel a Magyar Szabványügyi Testülettel (MSZT) az ISSN szabvány felülvizsgálata ügyében.

Az ISSN Nemzetközi Központ igazgatójának 2015. október 9-én lezajlott budapesti látogatásáról híryanag készítése az OSZK honlapjára – elkészült:

<http://www.oszk.hu/hirek/nemzetkozi-issn-iroda-vezetojenek-latogatasa-budapesten/>. Az angol nyelvű elérés megosztása a párizsi központtal.

Az ISSN nemzetközi hálózat fennállásának 40. évfordulója alkalmából aloldal szerkesztése az OSZK webterére saját, magyar nyelvű, illetve lefordított anyagokkal, fotókkal, valamint a párizsi nemzetközi központ által indított évfordulós bloghoz kivezető linkekkel (<http://40years.issn.org>).

A Magyar ISSN NK 40 éves történetét felvázoló összeállítás elkészült, hamarosan felkerül a nemzetközi blogra: <http://40years.issn.org/category/national-centres/>. A bemutató fájl

magyar nyelvű változata az OSZK honlapról, a *Szolgáltatások* ⇒ *Kiadóknak* ⇒ *ISSN* ⇒ *Magyar ISSN Nemzeti Központ (ISSN Hungary)* útvonalon már elérhető „A Magyar ISSN Nemzeti Központ 40 éve: 1975-2015” címmel: http://www.oszk.hu/issn_hungary/.

Az ISSN-ről tájékoztató OSZK-weboldalak felújítása (25 weblap) a Webtartalom Koordinációs Osztállyal együttműködve elkészült: <http://www.oszk.hu/issn/>.

A *Ciência da informação* folyóirat tematikus, „ISSN 40th anniversary” címet viselő különszámából egy publikáció lefordítása, nevezetesen egy interjúé, amelyet a párizsi ISSN Nemzetközi Központ igazgatója, Gaëlle Béquet telefonon keresztül készített 1987. évi elődjével, Szilvássy Zoltánnal (Judittal): *Interview with Judith Szilvássy*. Az ISSN hálózat évfordulójának szentelt tematikus lapszám a brazil ISSN központot fenntartó IBICT (Instituto Brasileiro de Informação em Ciência e Tecnologia) folyóiratának *44. évfolyam 1. szám*aként jelent meg 2015 nyarán, és mintegy 150 oldalnyi angol nyelvű tanulmányban és cikkben válaszolja fel az ISSN rendszer múltbéli és jelenkori fejlődéstörténetét.

Hazahozott kiadványok, anyagok:

Turisztikai ismertető anyagok:

The cultural treasures of Serbia / National Tourism Organisation of Serbia.

(Részei: Museums of Serbia, Galleries in Serbia, Classical music in Serbia – Festivals, Prehistory on Serbia's land, The Roman empire in Serbia, Monasteries of Serbia, Fortresses in Serbia.)

Serbia : life in the rhythm of the heartbeat / National Tourism Organisation of Serbia.

City of diversity, Belgrade

104 darabból álló kirakós puzzle (*Puzzle = Слагалица*), melyből egy 30x46 cm méretű kép áll össze, a Szerb Nemzeti Könyvtár gyűjteményének egy kora-16. századi dokumentuma: Dušan cár törvénykönyvének prizreni kézírata.

Hasznosítási javaslatok:

Az ISSN Nemzetközi Központban továbbfejlesztés alatt áll az online ISSN igénylő űrlap és a hozzá kapcsolódó adatfeltöltő alkalmazás. A Magyar ISSN NK jelentkezett az igénylőlap és az abból létrehozott, a Virtua katalogizáló kliensen keresztül elérhető adatrekord tesztelésére. Megfelelő működés esetén a magyar nyelvű felület kidolgozható, és hazai alkalmazásra adaptálható, a magyar központ munkafolyamatiba integrálható.

Budapest, 2015. november 9.

.....
aláírás

.....
igazgató aláírása

Jóváhagyom: